

DEVLET KARŞILAMA VE UĞURLAMA TÖRENLERİNDE BİR DURAK: ETİMESGUT ASKERİ HAVAALANI (1945-1960)

Temuçin Faik ERTAN*, Bahattin DEMİRTAŞ**

**Prof. Dr., Ankara Üniversitesi, Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Ankara*

*** Yrd. Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Polatlı Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Ankara*

Özet

Ankara’da ilk uçuşlar, 1912 yılında ilk ticari havaalanı olarak Ankara Güvercinlik’te başlamıştır. Cumhuriyetin ilanından sonra ise 14 Şubat 1924 tarihinde sivil amaçlı ilk uçuşlar Ankara-İstanbul arasında gerçekleşmiştir. Havayolu ile ulaştırmaya yönelik artan talep karşısında 1933 yılında Havayolları Devlet İşletmesi adıyla, başlangıçta Milli Müdafaa Vekâletine bağlı Havayolları Devlet İşletme İdaresi kurulmuştur. Bu idare sivil hava taşımacılığına, 5 uçaklık bir filo ile başlamış ve ilk sivil yolcu taşımacılığını, Ankara-Eskişehir arasında yapmıştır.

Atatürk döneminde sivil havacılık çalışmalarının yoğunlaşması sonucu Ankara ve İstanbul arasında hizmet verecek yeni havaalanı için Ankara’nın yaklaşık 25 km. batısında bulunan Etimesgut seçilmiş ve burada küçük bir istasyon binası, bir hangar ve toprak bir iniş yeri inşa edilmiştir. Gerekli hazırlıkların yapıldığı Etimesgut’tan ilk uçuş İstanbul’a Mayıs 1933 tarihinde gerçekleşmiştir. Bu arada başlangıçta sadece birkaç çadırdan oluşan Ankara Güvercinlik Havaalanına 1939 yılında sağlam bir pist, yeni tesisler, bakım hangarları kurulmuş ve aynı DHY faaliyetleri Etimesgut’tan Güvercinliğe nakledilerek Etimesgut Türk Hava Kuvvetleri hizmetine verilmiştir.

Etimesgut Askeri Havaalanı faaliyette bulunduğu süre zarfında sadece Türk devlet adamlarının uçuşları için değil yurt dışından Türkiye’ye gelen yabancı konuklar içinde hizmet vermiştir. 1945 yılında Irak Kral Naibi Prens Abdülilah’ın Ankara ziyareti sonrasında bir devlet törenine şahit olan Etimesgut Havaalanı daha sonraki yıllarda da pek çok konuğun gelişi ve gidişi noktası olmuştur. Öyle ki Ürdün Meliki Abdullah, İtalyan Başbakanı ve Dışişleri Bakanı Gluseppe Pella, Yugoslavya Cumhurbaşkanı Mareşal Tito bunlardan bazılarıdır. Bu havaalanının askeri bir mahiyet taşıması dolayısıyla Etimesgut’u kullanan yabancı askeri heyetler ve Ankara’ya yönelik ziyaretler de bildirimizde ayrıca üzerinde durulacak bir konu olacaktır.

A STATION IN PUBLIC WELCOMING AND FAREWELL CEREMONIES: THE ETİMESGUT MILITARY AIRPORT (1945-1960)

Abstract

The first flights in Ankara began in 1912 in Ankara Güvercinlik, the first commercial airport. As for the first civilian flights after the declaration of the republic, they took place between Ankara and Istanbul on 14 February 1924. Faced with the increasing demand for transportation by airways, the Public Operating Management for Airways, initially under the National Defense Ministry, was established under the name of the Public Operations for Airways in the year 1933. This management began aerial transportation with a 5-airplane fleet and conducted the first civilian passenger transportation between Ankara and Eskişehir.

As a result of the fact that the work for civilian aviation intensified during Atatürk's period, Etimesgut, almost 25 kilometers west of Ankara, was selected for a new airport that would provide services between Ankara and Istanbul, and a small station building, a hangar and an earthen landing strip was built there. The first flight took place in May 1933 from Etimesgut, to Istanbul, where the necessary preparations had been made. Meanwhile, a sturdy landing field, new facilities and maintenance hangars were set up in 1939 in Ankara Güvercinlik Airport, which was consisted of only a few tents at the beginning, and the same Public Airways operations were transferred from Etimesgut to Güvercinlik as Etimesgut was put in the service of the Turkish Air Force.

During the time span in which it was operational, the Etimesgut Military Airport provided services not only for the flights of Turkish statesmen but also for the foreign guests who came to Turkey from abroad. Witnessing a public ceremony in the aftermath of the Iraqi royal regent Prince Abdülilah's visit to Ankara in 1945, the Etimesgut Airport was the beginning and the destination point for many guests in lately. In fact, the Jordanian King Abdullah, the Italian Prime Minister and Minister of Foreign Affairs Giuseppe Pella and the Yugoslav President Field Marshall Tito were some of these people. The foreign military committees that used Etimesgut on account of the fact that this airport possessed a military nature, as well as visits to Ankara, will also be the topic to be additionally elaborated in this paper.